

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (pirmoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. balandžio 22 d.*

„Valstybės pagalba — Direktyva 92/81/EEB — Mineralinių alyvų akcizo mokesčiai — Mineralinės alyvos, naudojamos kaip kuras aliuminio oksido gamyboje — Atleidimas nuo akcizo — Teisėti lūkesčiai — Teisinis saugumas — Protingas terminas“

Byloje T-56/06 RENV II

Prancūzijos Respublika, atstovaujama G. de Bergues, D. Colas ir R. Coesme,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą V. Di Bucci, N. Khan, G. Conte, D. Grespan ir K. Walkerová,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2005 m. gruodžio 7 d. Komisijos sprendimą 2006/323/EB dėl mineralinės alyvos, naudojamos kaip kuras aliuminio oksido gamyboje Gardanne, Shannon regionuose ir Sardinijoje, neapmokestinimo akcizo mokesčiu Prancūzijoje, Airijoje ir Italijoje (OL L 119, 2006, p. 12), kiek juo Prancūzijos Respublikai nurodoma susigrąžinti su bendrąja rinka nesuderinamą valstybės pagalbą, kurią ši teikė nuo 2002 m. vasario 3 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. remdamasi mineralinių alyvų, naudojamų kaip kuras gaminant aliuminio oksidą Gardano regione (Prancūzija), atleidimu nuo akcizo mokesčio,

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji išplėstinė kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas H. Kanninen, teisėjai I. Pelikánová (pranešėja), E. Buttigieg, S. Gervasoni ir L. Madise,

posėdžio sekretorė S. Bukšek Tomac, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. kovo 6 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

Ginčijamas atleidimas nuo mokesčio

- 1 Aliuminio oksidas – daugiausia lydymose aliuminiui gaminti naudojami balti milteliai. Jie gaunami iš boksito rūdos vykstant rafinavimo procesui, kurio paskutinį etapą sudaro kalcinavimas. Daugiau kaip 90 % kalcinuoto aliuminio oksido naudojama aliuminiui lydyti. Likusi dalis toliau perdirbama ir naudojama cheminiams procesams. Yra dvi atskiros produktų rinkos: lydyti naudojamo aliuminio oksido atmaina ir cheminė aliuminio oksido atmaina. Mineralinės alyvos gali būti naudojamos kaip kuras aliuminio oksido gamybai.
- 2 Airijoje, Italijoje ir Prancūzijoje yra tik po vieną aliuminio oksido gamintoją. Prancūzijoje tai Gardano regione įsteigta *Alcan Inc.* Vokietijoje, Ispanijoje, Graikijoje, Vengrijoje ir Jungtinėje Karalystėje taip pat yra aliuminio oksido gamintojų.
- 3 Nuo 1997 m. Prancūzijos Respublika neapmokestina akcizo mokesčiu mineralinių alyvų, naudojamų kaip kuras aliuminio oksido gamyboje Gardano regione (toliau – ginčijamas atleidimas nuo mokesčio). Ginčijamas atleidimas nuo mokesčio buvo įtvirtintas Prancūzijos teisėje 1997 m. gruodžio 29 d. Įstatymo Nr. 97-1239 dėl pataisyto Finansų įstatymo 1997 m. 6 straipsniu (JORF, 1997 m. gruodžio 30 d., p. 19101)
- 4 1997 m. birželio 30 d. Tarybos sprendimu 97/425/EB, kuriuo leidžiama valstybėms narėms pradėti taikyti ar toliau taikyti tam tikroms mineralinėms alyvoms, kai jos naudojamos pagal specialią paskirtį, galiojančius sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu, laikantis Direktyvos 92/81/EEB nustatytos tvarkos (OL L 182, p. 22), buvo leista taikyti ginčijamą atleidimą nuo mokesčio Gardano regione iki 1998 m. gruodžio 31 d. Šį leidimą 1999 m. kovo 30 d. Sprendimu 1999/255/EB, kuriuo leidžiama pagal Direktyvą 92/81/EEB valstybėms narėms pradėti taikyti ar toliau taikyti tam tikrai mineralinei alyvai sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu ir keičiančiu Sprendimą 97/425 (OL L 99, p. 26), Europos Sąjungos Taryba pratęsė iki 1999 m. gruodžio 31 d. Leidimas dar kartą buvo pratęstas iki 2000 m. gruodžio 31 d. 1999 m. gruodžio 17 d. Tarybos sprendimu 1999/880/EB, kuriuo leidžiama valstybėms narėms pradėti taikyti ar toliau taikyti tam tikrai mineralinei alyvai, kai ji naudojama pagal specialią paskirtį, sumažintus akcizo tarifus arba neapmokestinti akcizo mokesčiu, laikantis Direktyvoje 92/81/EEB nustatytos tvarkos (OL L 331, p. 73).
- 5 2001 m. kovo 12 d. Tarybos sprendimu 2001/224/EB dėl sumažintų akcizų tarifų ir atleidimo nuo akcizų tam tikroms mineralinėms alyvoms, kai jos naudojamos pagal specialią paskirtį (OL L 84, p. 23; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 342), t. y. paskutiniu, susijusiu su ginčijamu atleidimu nuo mokesčio, minėtas atleidimas nuo mokesčio buvo pratęstas iki 2006 m. gruodžio 31 d. Pagal šio sprendimo 5 konstatuojamąją dalį jis „nepažeidžia bet kurių procedūrų, kurios gali būti pradėtos dėl vienos bendros rinkos veikimo iškreipimų, ypač pagal [EB] 87 ir 88 straipsnius, rezultatų [nedaro įtakos procedūrų dėl bendrosios rinkos veikimo iškreipimų, kurios gali būti pradėtos, be kita ko, pagal [EB] 87 ir 88 straipsnius, rezultatams]“ ir „nėra viršesnis už reikalavimą, kad valstybės narės praneštų [neatleidžia valstybių narių nuo pareigos pranešti] Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal [EB] 88 straipsnį“.

Administracinė procedūra

- 6 1998 m. birželio 2 d. raštu Europos Bendrijų Komisija paprašė Prancūzijos valdžios institucijų pateikti informacijos, kad būtų patikrinta, ar ginčijamas atleidimas nuo mokesčio patenka į EB 87 ir 88 straipsnių taikymo sritį. 1998 m. liepos 10 d. Prancūzijos Respublika paprašė pratęsti terminą atsakymui pateikti, 1998 m. liepos 24 d. jis buvo pratęstas, o 1998 m. rugpjūčio 7 d. raštu Prancūzijos Respublika pateikė atsakymą.
- 7 2000 m. liepos 17 d. raštu Komisija paprašė Prancūzijos Respublikos pranešti jai apie ginčijamą atleidimą nuo mokesčio. 2000 m. rugsėjo 4 d. raštu Prancūzijos valdžios institucijos atsakė manančios, kad ginčijamas atleidimas nuo mokesčio nėra valstybės pagalba, todėl apie jį neturi būti pranešta. 2000 m. rugsėjo 27 d. raštu Komisija paragino Prancūzijos Respubliką pateikti papildomos informacijos. 2000 m. lapkričio 20 d. Komisijai nusiuntus priminimą, Prancūzijos valdžios institucijos pateikė atsakymą 2000 m. gruodžio 8 d.
- 8 2001 m. spalio 30 d. Sprendimu C(2001) 3295 Komisija pradėjo EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio (toliau – formali tyrimo procedūra). Apie šį sprendimą Prancūzijos Respublikai buvo pranešta 2001 m. lapkričio 5 d. raštu, o *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* (OL C 30, p. 21) jis paskelbtas 2002 m. vasario 2 d.
- 9 2002 m. vasario 26, 28 d. ir kovo 1 d. raštais Komisija gavo atitinkamai *Aughinish Alumina Ltd, Eurallumina SpA, Alcan* ir Europos aliuminio asociacijos pastabas. Jos buvo pateiktos Prancūzijos Respublikai 2002 m. kovo 26 d. raštu.
- 10 2001 m. lapkričio 21 d. raštu paprašiusi pratęsti terminą atsakymui pateikti, – jis buvo pratęstas 2001 m. lapkričio 29 d., – 2002 m. vasario 12 d. raštu Prancūzijos Respublika pateikė pastabas.

Sprendimas „Aliuminio oksidas I“

- 11 2005 m. gruodžio 7 d. Komisija priėmė Sprendimą 2006/323/EB dėl mineralinės alyvos, naudojamos kaip kuras aliuminio oksido gamyboje Gardanne, Shannon regionuose ir Sardinijoje, neapmokestinimo akcizo mokesčiu Prancūzijoje, Airijoje ir Italijoje (OL L 119, 2006, p. 12, toliau – Sprendimas *Aliuminio oksidas I*).
- 12 Sprendimas *Aliuminio oksidas I* susijęs su laikotarpiu iki 2004 m. sausio 1 d., t. y. iki datos, kada buvo pradėta taikyti 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 405), nuo 2003 m. gruodžio 31 d. panaikinanti 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvą 92/81/EEB dėl akcizo už mineralines alyvas struktūrų derinimo (OL L 316, p. 12) ir 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvą 92/82/EEB dėl mineralinėms alyvoms taikomų akcizo tarifų suderinimo (OL L 316, p. 19) (57 konstatuojamoji dalis). Vis dėlto jis taip pat apima formalią tyrimo procedūrą, vykusią po 2003 m. gruodžio 31 d. (92 konstatuojamoji dalis).
- 13 Sprendimo *aliumine I* rezoliucinėje dalyje, be kita ko, nustatyta:

„1 straipsnis

Atleidimas nuo akcizo mokesčio sunkiojo mazuto, naudojamo aliuminio oksido gamybai, Prancūzijos, Airijos ir Italijos taikytas iki 2003 m. gruodžio 31 d., yra valstybės pagalba kaip apibrėžiama [EB] 87 straipsnio 1 dalyje.

2 straipsnis

1990 m. liepos 17 d.–2002 m. vasario 2 d. laikotarpiu skirta pagalba, jei ji yra nesuderinama su bendrąja rinka, nebus susigrąžinama, nes tai prieštarautų bendriesiems Bendrijos teisės principams.

3 straipsnis

1 straipsnyje minima pagalba, skirta 2002 m. vasario 3 d.–2003 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu, yra suderinama su bendrąja rinka, kaip apibrėžiama [EB] 87 straipsnio 3 dalyje, jeigu pagalbos gavėjai mokėjo bent 13,01 EUR mokesčių už 1 000 kg sunkiojo mazuto.

4 straipsnis

<...> pagalba, skirta 2002 m. vasario 3 d.–2003 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kaip apibrėžiama [EB] 87 straipsnio 3 dalyje, jeigu pagalbos gavėjai nemokėjo 13,01 EUR mokesčio už 1 000 kg sunkiojo mazuto.

5 straipsnis

1. Prancūzija, Airija ir Italija imasi visų būtinių priemonių, kad iš pagalbos gavėjų susigrąžintų 4 straipsnyje minimą nesuderinamą pagalbą.

<...>

5. Prancūzija, Airija ir Italija per du mėnesius nuo šio sprendimo skelbimo dienos nurodo 4 straipsnyje minimos neteisėtos pagalbos gavėjams grąžinti neteisėtai suteiktą pagalbą kartu su palūkanomis.“

Procesas ir šalių reikalavimai

- 14 2006 m. vasario 17 d. Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijai Prancūzijos Respublika pareiškė šį ieškinį; jis buvo užregistruotas numeriu T-56/06.
- 15 Pagal 1991 m. gegužės 2 d. Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 14 straipsnį, atsižvelgęs į antrosios kolegijos pateiktą pasiūlymą, Pirmosios instancijos teismas, išklauses šalis pagal minėto reglamento 51 straipsnį, nusprendė šią bylą perduoti nagrinėti išplėstinės sudėties kolegijai.
- 16 2007 m. gegužės 24 d. nutartimi Pirmosios instancijos teismo antrosios kolegijos pirmininkas, išklauses šalis, sujungė bylas T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 ir T-69/06 (toliau – bylos *Aliuminio oksidas I*), kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis, kaip numatyta 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 50 straipsnyje.
- 17 2007 m. gruodžio 12 d. Sprendimu *Airija ir kt. / Komisija* (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 ir T-69/06, EU:T:2007:383) Pirmosios instancijos teismas sujungė bylas *Aliuminio oksidas I*, kad būtų bendrai priimtas sprendimas, panaikino Sprendimą *Aliuminio oksidas I*, o byloje T-62/06 atmetė likusią ieškinio dalį.
- 18 2008 m. vasario 26 d. Komisija pateikė apeliacinį skundą dėl šio Pirmosios instancijos teismo sprendimo.

- 19 2009 m. gruodžio 2 d. Sprendimu *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, Rink., EU:C:2009:742) Teisingumo Teismas panaikino šio sprendimo 17 punkte minėtą Sprendimą *Airija ir kt. / Komisija* (EU:T:2007:383) tiek, kiek Pirmosios instancijos teismas panaikino Sprendimą *Aliuminio oksidas I*, grąžino bylas *Aliuminio oksidas I* Bendrajam Teismui nagrinėti iš naujo ir atidėjo klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.
- 20 Priėmus šio sprendimo 19 punkte minėtą Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2009:742) ir remiantis 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 118 straipsnio 1 dalimi, 2009 m. gruodžio 18 d. Bendrojo Teismo pirmininko sprendimu bylos *Aliuminio oksidas I* buvo priskirtos antrajai išplėstinei kolegijai.
- 21 Pagal 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 119 straipsnio 1 dalį šalys pateikė savo rašytines pastabas: Prancūzijos Respublika – 2010 m. vasario 16 d., o Komisija – 2010 m. balandžio 28 d. Rašytinėse pastabose Prancūzijos Respublika, atsižvelgdama į šio sprendimo 19 punkte minėtą Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2009:742), pažymėjo, kad atsisako antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su pareigos motyvuoti nepaisymu.
- 22 2010 m. kovo 1 d. Bendrojo Teismo antrosios išplėstinės kolegijos pirmininko nutartimi bylos *Aliuminio oksidas I* buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas. 2010 m. rugsėjo 20 d. Bendrojo Teismo pirmininko sprendimu bylos *Aliuminio oksidas I* buvo perskirtos ketvirtajai išplėstinei kolegijai.
- 23 2012 m. kovo 21 d. Sprendimu *Airija / Komisija* (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV ir T-69/06 RENV, Rink., EU:T:2012:134) Bendrasis Teismas panaikino Sprendimą *Aliuminio oksidas I* tiek, kiek juo konstatuojama ar jis grindžiamas išvada, kad mineralinių alyvų, naudojamų kaip kuras aliuminio oksido gamyboje, atleidimas nuo akcizo mokesčio Prancūzijos Respublikoje, Airijoje ir Italijos Respublikoje iki 2003 m. gruodžio 31 d. (toliau – atleidimas nuo akcizo mokesčiu) yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, ir kiek juo nurodoma Prancūzijos Respublikai, Airijai ir Italijos Respublikai imtis visų reikalingų priemonių susigrąžinti minėtą nesumokėtą mokesčių iš pagalbos gavėjų, jei šie nemokėjo 13,01 EUR mokesčio už 1 000 kg sunkiojo mazuto.
- 24 2012 m. birželio 1 d. Komisija pateikė apeliacinį skundą dėl šio Bendrojo Teismo sprendimo.
- 25 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimu *Komisija / Airija ir kt.* (C-272/12 P, Rink., EU:C:2013:812) Teisingumo Teismas panaikino šio sprendimo 23 punkte minėtą Sprendimą *Airija ir kt. / Komisija* (EU:T:2012:134), grąžino bylas *Aliuminio oksidas I* Bendrajam Teismui nagrinėti iš naujo ir atidėjo klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.
- 26 Priėmus šio sprendimo 25 punkte minėtą Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (C-272/12 P, Rink., EU:C:2013:812), 2014 m. sausio 21 d. ir kovo 10 d. Bendrojo Teismo pirmininko sprendimais bylos *Aliuminio oksidas I* buvo paskirtos pirmajai kolegijai.
- 27 Pagal 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 119 straipsnio 1 dalį šalys pateikė rašytines pastabas: Prancūzijos Respublika – 2014 m. vasario 20 d., o Komisija – 2014 m. balandžio 8 d. Savo rašytinėse pastabose Prancūzijos Respublika, atsižvelgdama į šio sprendimo 25 punkte minėtą Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2013:812), pažymėjo, kad atsisako pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su valstybės pagalbos sąvokos, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, nepaisymu, ir šiame ieškinyje reikalauja tik panaikinti Sprendimo *Aliuminio oksidas I* 5 straipsnį tiek, kiek ji juo įpareigojama susigrąžinti nesuderinamą valstybės pagalbą, kurią ji nuo 2002 m. vasario 3 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. teikė taikydama ginčijamą atleidimą nuo mokesčio (toliau – ginčijama pagalba), ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas. Komisija į tai atsižvelgė savo rašytinėse pastabose.

- 28 Remiantis 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 118 straipsnio 1 dalimi 2014 m. rugsėjo 30 d. Bendrojo Teismo pirmininko sprendimu bylos *Aliuminio oksidas I* buvo paskirtos pirmajai išplėstinei kolegijai.
- 29 Remdamasis teisėjos pranešėjos pranešimu Bendrasis Teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.
- 30 2015 m. kovo 6 d. posėdyje buvo išklaustytos šalių kalbos ir atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.
- 31 Prancūzijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti Sprendimo *Aliuminio oksidas I* 5 straipsnį, kiek jame numatyta susigrąžinti ginčijamą pagalbą (toliau – ginčijamas sprendimas),
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 32 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
 - priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 33 Grįsdama šį ieškinį Prancūzijos Respublika remiasi vieninteliu pagrindu, atitinkančiu trečiąjį ieškinio pagrindą, susijusį su tuo, kad priimdama ginčijamą sprendimą Komisija pažeidė teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo ir protingo termino paisymo principus.
- 34 Pirma, grįsdama savo pagrindą, susijusį su teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo ir protingo termino paisymo principų pažeidimu, Prancūzijos Respublika nurodo Sprendimo *Aliuminio oksidas I* 98 ir 99 konstatuojamąsias dalis; šiose dalyse Komisija pripažįsta išimtinių aplinkybių, kurios trukdo susigrąžinti pagalbą, kaip numatyta pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias [EB 88] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), buvimą.
- 35 Antra, ji remiasi Sprendimu 2001/224, pagal kurį ginčijamą atleidimą nuo mokesčio leidžiama taikyti iki 2006 m. gruodžio 31 d., ir Direktyvos 2003/96 18 straipsnio 1 dalimi, patvirtinančia tą sprendimą, dėl kurių Komisija negali padaryti išvados, kad sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą paskelbimas Oficialiajame leidinyje 2002 m. vasario 2 d. panaikino ginčijamos pagalbos gavėjos, t. y. *Alcan*, teisėtus lūkesčius dėl šios pagalbos teisėtumo.
- 36 Trečia, Prancūzijos Respublika remiasi *Alcan* teisėtais lūkesčiais dėl ginčijamos pagalbos teisėtumo, kylančiais iš Komisijos delsimo priimti Sprendimą *Aliuminio oksidas I* (jis buvo priimtas tik 2005 m. gruodžio 7 d.), nors 2002 m. vasario mėn. ji buvo paskelbusi apie sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą ir gavusi paskutines šalių pastabas, o pagal teisinio saugumo ir protingo termino paisymo principus ji negalėjo neapibrėžtą laiką delsti įgyvendinti savo įgaliojimus valstybės pagalbos srityje.
- 37 Ketvirta, ji nurodo, kad Komisija negali pateisinti šio beveik ketverių metų tyrimo termino ypatingu bylos sudėtingumu, nes ji nepaaiškino, kodėl atleidimo nuo akcizo mokesčio suderinamumo su EB 87 straipsniu ir ypač 1994 m. ir 2001 m. Bendrijos rekomendacijomis dėl valstybės pagalbos aplinkos apsaugai vertinimas kėlė didelių sunkumų, be to, atsižvelgtina į tai, kad Komisija jau seniai žinojo apie atleidimus nuo akcizo mokesčio.

- 38 Penkta, Prancūzijos Respublika remiasi teismo praktika, pagal kurią numatyta Sąjungos teismo galimybė vertinti Komisijos atliekamos formalios tyrimo procedūros trukmės pagrįstumą, net ir įsigaliojus Reglamentui Nr. 659/1999. Jos teigimu, negalima aiškinti Reglamento Nr. 659/1999 15 straipsnio, pagal kurį nustatytas dešimties metų senaties terminas pagalbai susigrąžinti, kaip leidžiančio Komisijai tą patį laikotarpį tikrinti pagalbos suderinamumą nepažeidžiant to paties reglamento 15 straipsnyje aiškiai numatyto referencinio 18 mėnesių tyrimo termino.
- 39 Komisija mano, kad šis pagrindas nepagrįstas.
- 40 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalį Komisija negali reikalauti grąžinti valstybės pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam Sąjungos teisės principui.
- 41 Nagrinėjamu atveju Prancūzijos Respublika kaip tik mano, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo ir protingo termino paisymo principams.
- 42 Šiuo klausimu, visų pirma, reikia priminti, kad pagal teisėtų lūkesčių apsaugos principą, kuris yra vienas pagrindinių Sąjungos teisės principų (1999 m. spalio 14 d. Sprendimo *Atlanta / Europos Bendrija*, C-104/97 P, Rink., EU:C:1999:498, 52 punktą), bet kuris ūkio subjektas, kuriam institucija sukėlė pagrįstų lūkesčių, gali jais remtis (1987 m. kovo 11 d. Sprendimo *Van den Bergh en Jurgens ir Van Dijk Food Products (Lopik) / EEB*, 265/85, Rink., EU:C:1987:121, 44 punktą; 2011 m. kovo 24 d. Sprendimo *ISD Polska ir kt. / Komisija*, C-369/09 P, Rink., EU:C:2011:175, 123 punktą ir 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Producteurs de légumes de France / Komisija*, T-328/09, EU:T:2012:498, 18 punktą). Tačiau jei rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas gali numatyti, kad institucijų priimta priemonė paveiks jo interesus, jis negali remtis šiuo principu priėmus tą priemonę (žr. 1978 m. vasario 1 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Lührs*, 78/77, Rink., EU:C:1978:20, 6 punktą ir 2009 m. kovo 25 d. Sprendimo *Alcoa Trasformazioni / Komisija*, T-332/06, EU:T:2009:79, 102 punktą). Tam, kad būtų galima pasinaudoti teise remtis teisėtais lūkesčiais, reikia, kad būtų tenkinamos trys kumuliacinės sąlygos. Pirmą, suinteresuotasis asmuo iš atitinkamos institucijos patvirtintų ir patikimų šaltinių turi būti gavęs tikslias, besąlygines ir tarpusavyje derančias garantijas. Antra, šios garantijos turi būti tokios, kad asmeniui, kuriam jos skirtos, atsirastų teisėtų lūkesčių. Trečia, suteiktos garantijos turi atitikti taikomas normas (žr. minėto Sprendimo *Producteurs de légumes de France / Komisija*, EU:T:2012:498, 19 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 43 Toliau konkrečiai dėl teisėtų lūkesčių apsaugos principo taikymo valstybės pagalbos srityje reikia priminti, kad valstybė narė, kurios valdžios institucijos, pažeisdamos EB 88 straipsnyje nustatytas procedūros taisykles, suteikė pagalbą, gali remtis pagalbą gavusios įmonės teisėtais lūkesčiais siekdama Sąjungos teisme užginčyti Komisijos sprendimo, kuriuo jai nurodoma susigrąžinti pagalbą, teisėtumą, tačiau negali nepaisyti pareigos imtis jam įgyvendinti būtinų priemonių (žr. 1997 m. sausio 14 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-169/95, Rink., EU:C:1997:10, 48 ir 49 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką). Be to, iš teismo praktikos matyti, kad, atsižvelgiant į tai, jog pareiga pranešti yra esminė, siekiant užtikrinti privalomos Komisijos atliekamos valstybės pagalbos kontrolės veiksmingumą, pagalbos gavėjai iš esmės gali turėti teisėtų lūkesčių dėl minėtos pagalbos teisėtumo tik tuomet, jeigu ji buvo suteikta laikantis EB 88 straipsnyje nustatytos procedūros, ir rūpestingas ūkio subjektas paprastai turi galėti įsitikinti, kad šios procedūros buvo laikomasi. Konkrečiai kalbant, kai pagalba suteikta apie ją iš anksto nepranešus Komisijai, todėl remiantis EB 88 straipsnio 3 dalimi ji yra neteisėta, pagalbos gavėjas negali turėti teisėtų lūkesčių dėl jos suteikimo teisėtumo (šiuo klausimu žr. 42 punkte minėto Sprendimo *Producteurs de légumes de France / Komisija*, 20 ir 21 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką), išskyrus išimtines aplinkybes (1990 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-5/89, Rink., EU:C:1990:320, 16 punktą; taip pat žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-298/00 P, Rink., EU:C:2004:240, 86 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; 2009 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Prancūzija / Komisija*, T-427/04 ir T-17/05, Rink., EU:T:2009:474, 263 punktą).

- 44 Taip pat reikia priminti, kad protingo termino paisymas vykstant administracinei procedūrai yra bendrasis Sąjungos teisės principas (2003 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Regione Siciliana / Komisija*, T-190/00, Rink., EU:T:2003:316, 136 punktas). Be to, pagrindinis teisinio saugumo reikalavimas, kuris prieštarauja tam, kad Komisija galėtų neapibrėžtą laiką delsti įgyvendinti savo įgaliojimus, skatina teismą išsiaiškinti, ar administracinės procedūros eiga rodo pernelyg ilgą Komisijos delsimą (2002 m. rugsėjo 24 d. Sprendimo *Falck ir Acciaierie di Bolzano / Komisija*, C-74/00 P ir C-75/00 P, Rink., EU:C:2002:524, 140 ir 141 punktai ir 2004 m. sausio 14 d. Sprendimo *Fleuren Compost / Komisija*, T-109/01, Rink., EU:T:2004:4, 145–147 punktai).
- 45 Komisijos delsimas nuspręsti, kad pagalba neteisėta ir kad valstybė narė ją turi panaikinti ir susigrąžinti, tam tikromis aplinkybėmis gali pagrįsti šios pagalbos gavėjų teisėtus lūkesčius taip, kad kliudytų Komisijai nurodyti valstybei narėi šią pagalbą susigrąžinti (1987 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *RSV / Komisija*, 223/85, Rink., EU:C:1987:502, 17 punktas). Pagalbos, apie kurią nebuvo pranešta, atveju Komisiją galima kaltinti tokiu delsimu tik nuo to momento, kai ji sužinojo apie su bendrąja rinka nesuderinamą pagalbą (43 punkte minėto Sprendimo *Italija / Komisija*, EU:C:2004:240, 91 punktas).
- 46 Vien aplinkybė, kad Reglamente Nr. 659/1999, išskyrus dešimties metų senaties terminą (skaičiuojamą nuo pagalbos gavimo), kuriam pasibaigus pagalba nebegali būti susigrąžinta, nenustatytas joks terminas – net rekomendacinio pobūdžio – Komisijai ištirti neteisėtą pagalbą pagal minėto reglamento 13 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, kad Komisija neprivalo laikytis to paties reglamento 7 straipsnio 6 dalyje numatyto termino, nekliudo Sąjungos teismui patikrinti, ar ši institucija paisė protingo termino ir ar pernelyg nedelsė imtis veiksmų (šiuo klausimu ir pagal analogiją dėl rekomenduojamojo pobūdžio termino žr. 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Regione autonoma della Sardegna / Komisija*, T-171/02, Rink., EU:T:2005:219, 57 punktą; 2009 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kt.*, T-230/01–T-232/01 ir T-267/01–T-269/01, EU:T:2009:316, 338 ir 339 punktus ir Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kt. / Komisija*, T-30/01–T-32/01 ir T-86/02–T-88/02, Rink., EU:T:2009:314, 259 ir 260 punktus).
- 47 Galiausiai reikia priminti, kad iš teismo praktikos matyti, jog pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, kad tuo atveju, kai Komisija, nepaisydama jai tenkančios rūpestingumo pareigos, sukuria neaiškią situaciją, įnešdama į taikomus teisės aktus netikrumo ir neaiškumo, be to, ilgai nesiima veiksmų, nors žino apie atitinkamą pagalbą, ji turi išsiaiškinti šią situaciją ir tik paskui gali imtis bet kokių veiksmų, kuriais siekiama susigrąžinti jau pervestą pagalbą (šiuo klausimu žr. 1970 m. liepos 9 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, 26/69, Rink., EU:C:1970:67, 28–32 punktus).
- 48 Šuo atveju šalių argumentus reikia vertinti atsižvelgiant būtent į šias 42–47 punktuose primintas taisykles.
- 49 Prancūzijos Respublika neginčija, jog niekada nebuvo pranešusi Komisijai apie ginčijamą pagalbą. Todėl pažeidžiant EB 88 straipsnio 3 dalį ši pagalba buvo suteikta iš anksto nepranešus apie ją Komisijai.
- 50 Nagrinėjamu atveju Prancūzijos Respublika remiasi išimtinėmis aplinkybėmis, teisėtai pagrindžiančiomis *Alcan* lūkesčius dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio, taigi ir valstybės pagalbos teisėtumo.
- 51 Tačiau dėl priežasčių, kurios bus nurodytos šio sprendimo 52–86 punktuose, nagrinėjamu atveju Prancūzijos Respublika negalėjo remtis tokių išimtinių aplinkybių buvimu.
- 52 Priešingai, nei teigia Prancūzijos Respublika, paskelbimas Oficialiajame leidinyje apie sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą galėjo panaikinti teisėtus lūkesčius, kurių *Alcan* galėjo turėti dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio teisėtumo, turint omenyje nevienareikšmę ankstesnę padėtį, susiklosčiusią dėl Komisijos siūlymu priimtų Tarybos sprendimų suteikti leidimą, įskaitant Sprendimą 2001/224, kuris galiojo ginčijamame sprendime aptariamu laikotarpiu.

- 53 25 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2013:812), kuris pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio 2 pastraipą Bendrajam Teismui yra privalomas, 52 ir 53 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, jog į aplinkybę, kad Tarybos sprendimai suteikti leidimą buvo priimti Komisijos siūlymu ir kad ji niekada nesinaudojo jai suteiktais įgaliojimais pagal Direktyvos 92/81 8 straipsnio 5 dalį arba EB 230 ir 241 straipsnius, kad panaikintų arba pakeistų šiuos sprendimus suteikti leidimą, reikėjo atsižvelgti, kiek tai susiję su pareiga susigrąžinti nesuderinamą pagalbą, turint omenyje teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principus, kaip Komisija ir padarė Sprendime *Aliuminio oksidas I* neįpareigodama susigrąžinti pagalbos, kuri buvo suteikta iki 2002 m. vasario 2 d., t. y. dienos, kai Oficialiajame leidinyje buvo paskelbta apie sprendimus pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą. Šis motyvas nulėmė tai, kad 25 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2013:812) 54 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, jog to paties sprendimo 39–44 punktuose išdėstytais skundžiamo sprendimo motyvais negalima teisiškai pagrįsti Bendrojo Teismo padarytos išvados, kad Sprendime *Aliuminio oksidas I* ginčijamas Tarybos sprendimų suteikti leidimą teisėtumas ir taip pažeidžiami teisinio saugumo ir Sąjungos teisės aktų teisėtumo prezumpcijos principai, ir padarė tais pačiais motyvais grindžiamą išvadą, kad byloje T-62/06 RENV Komisija pažeidė gero administravimo principą.
- 54 Atsižvelgiant į reikalavimus, kylančius iš teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principų, dėl neaiškios padėties, susiklosčiusios dėl Komisijos siūlymu priimtų Tarybos sprendimų suteikti leidimą turinio, buvo draudžiama susigrąžinti tik pagalbą, suteiktą remiantis ginčijamu atleidimu nuo mokesčio iki paskelbimo Oficialiajame leidinyje apie sprendimą pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą formalią tyrimo procedūrą dienos. Tačiau nuo minėto paskelbimo dienos *Alcan* turėjo žinoti, kad tuo atveju, jei atleidimas nuo mokesčio yra valstybės pagalba, jai pagal EB 88 straipsnį turėjo pritarti Komisija.
- 55 Darytina išvada, kad, priešingai, nei tvirtina Prancūzijos Respublika, dėl paskelbimo apie sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą išnyko teisėti lūkesčiai, kurių *Alcan* galėjo anksčiau turėti dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio teisėtumo, atsižvelgdama į Komisijos siūlymu anksčiau priimtus Tarybos sprendimus suteikti leidimą.
- 56 Todėl Sprendimo *Aliuminio oksidas I* 98 konstatuojamojoje dalyje Komisija pagrįstai atsižvelgė į tai, kad šio atvejo aplinkybės buvo išimtinės, nes pateikdama Tarybai pasiūlymus ji leido atsirasti tam tikram neaiškumui ir neišskleidė jo, taip pat į tai, kad dėl jos negalėjimo nustatyti, ar, o prireikus – ir kada valstybės narės iš tikrųjų įvairiems gavėjams buvo pranešusios apie jos sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą, negalima atmesti galimybės, kad pagalbos gavėjai galėjo remtis teisėtų lūkesčių principu iki 2002 m. vasario 2 d., kai apie Komisijos sprendimus pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą formalią tyrimo procedūrą dėl atleidimų nuo akcizo mokesčio buvo paskelbta Oficialiajame leidinyje, pažymint, jog šis paskelbimas išskleidė visas abejones, susijusias su Tarybos sprendimų dėl leidimo formuluočių, kiek tai susiję su tuo, kad pagal EB 88 straipsnį ji turėjo pritarti aptariamoms priemonėms, jei jos yra valstybės pagalba.
- 57 Įvairūs Prancūzijos Respublikos pateikti argumentai nepaneigia tokio sprendimo pagrįstumo.
- 58 Pirma, aplinkybė, kad pagal Direktyvos 2003/96 18 straipsnio 1 dalį, aiškinamą kartu su tos pačios direktyvos 28 straipsnio 2 dalimi, Prancūzijos Respublikai leidžiama toliau taikyti ginčijamą atleidimą nuo mokesčio nuo 2003 m. sausio 1 d., neturi reikšmės teisėtiems lūkesčiams, kurių *Alcan* galbūt galėjo turėti dėl šio atleidimo nuo mokesčio teisėtumo laikotarpiu nuo 2002 m. vasario 3 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. Iš tiesų tą dieną, kai Direktyvos 2003/96 18 straipsnio 1 dalis tapo taikytina, t. y. 2003 m. sausio 1 d., *Alcan* turėjo būti pranešta apie pradėtą formalią tyrimo procedūrą dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio ir apie tai, kad tuo atveju, jei jis yra valstybės pagalba, pagal EB 88 straipsnį jam turėjo pritarti Komisija. Šios situacijos negalėjo pakeisti Direktyvos 2003/96 priėmimas ir įsigaliojimas, atitinkamai 2003 m. spalio 27 ir 31 d.; minėtos direktyvos 32 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodyta, kad ši direktyva „nepažeidžia jokių būsimų valstybės pagalbos procedūrų, kurių gali būti imamasi pagal [EB] 87 ir 88 straipsnius, rezultatų“ (šiuo klausimu

ir pagal analogiją žr. 25 punkte minėto Sprendimo *Komisija / Airija ir kt.*, EU:C:2013:812, 51 punktą). Direktyvos 2003/96 18 straipsnio 1 dalis negalėjo, paskelbus sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą, leisti iš naujo atsirasti *Alcan* teisėtiems lūkesčiams dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio teisėtumo, atsižvelgiant į taisykles valstybės pagalbos srityje.

- 59 Antra, dėl visų 60–86 punktuose nurodytų priežasčių Komisijos delsimas priimti Sprendimą *Aliuminio oksidas I* nėra išimtinė aplinkybė, galinti leisti iš naujo atsirasti *Alcan* teisėtiems lūkesčiams dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio teisėtumo.
- 60 Pirmiausia reikia išnagrinėti, ar formalios tyrimo procedūros terminas šiuo atveju viršija protingas ribas.
- 61 Šiuo klausimu Prancūzijos Respublikos nurodytame ir 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502) Teisingumo Teismas manė, kad 26 mėnesių terminas, kurio Komisijai prireikė priimti sprendimą, viršija protingas ribas.
- 62 Be to, pagal Reglamento Nr. 659/1999 7 straipsnio 6 dalį referencinis terminas užbaigti formalią tyrimo procedūrą dėl praneštos valstybės pagalbos yra 18 mėnesių. Nors pagal Reglamento Nr. 659/1999 13 straipsnio 2 dalį šis terminas netaikomas neteisėtai pagalbai (žr. šio sprendimo 46 punktą), jis yra naudinga gairė vertinant formalios tyrimo procedūros, susijusios, kaip šiuo atveju, su priemone, apie kurią nepranešta, termino protingumą.
- 63 Šiuo atveju reikia konstatuoti, kad 2000 m. liepos 17 d. Komisija Prancūzijos Respublikos, Airijos ir Italijos Respublikos paprašė pranešti apie atleidimus nuo akcizo mokesčio pagal nuostatas dėl valstybės pagalbos. 2000 m. rugsėjo, spalio ir gruodžio mėn. ji gavo atsakymus, kurie nebuvo laikomi pranešimu. Paskui 2001 m. spalio 30 d. ji pradėjo formalią tyrimo procedūrą; apie ją atitinkamoms valstybėms narėms pranešta 2001 m. lapkričio 5 d., o Oficialiajame leidinyje paskelbta 2002 m. vasario 2 d. Galiausiai ji gavo *Aughinish Alumina* (2002 m. vasario 26 d. ir kovo 1 d. raštai), *Eurallumina* (2002 m. vasario 28 d. raštas), *Alcan* (2002 m. kovo 1 d. raštas) ir Europos aliuminio asociacijos (2002 m. vasario 26 d. raštas) pastabas. 2002 m. kovo 26 d. šios pastabos buvo perduotos Airijai, Italijos Respublikai ir Prancūzijos Respublikai.
- 64 Airija pateikė savo komentarus dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą 2002 m. sausio 8 d. 2002 m. vasario 18 d. Komisija paprašė Airijos pateikti papildomos informacijos; ši atsakė 2002 m. balandžio 26 d., po to, kai paprašė pratęsti nustatytą terminą atsakymui pateikti. Prancūzijos Respublika, 2001 m. lapkričio 21 d. taip pat paprašiusi pratęsti atsakymo pateikimo terminą, 2002 m. vasario 12 d. pateikė pastabas dėl sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą. Italijos Respublika pateikė pastabas 2002 m. vasario 6 d.
- 65 Sprendimas *Aliuminio oksidas I* priimtas 2005 m. gruodžio 7 d.
- 66 Taigi nuo sprendimo pradėti formalią tyrimo procedūrą iki Sprendimo *Aliuminio oksidas I* priėmimo praėjo kiek daugiau nei 49 mėnesiai.
- 67 *A priori* toks terminas, beveik dvigubai ilgesnis už terminą, į kurį buvo atsižvelgta 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502), ir kiek daugiau nei dvigubai ilgesnis už Reglamento Nr. 659/1999 7 straipsnio 6 dalyje numatytą formalios tyrimo procedūros dėl pagalbos, apie kurią buvo pranešta, užbaigimo terminą, atrodo neprotingas. Tačiau remiantis teismo praktika reikia išnagrinėti, ar šis terminas galėjo būti pateisintas išimtinėmis atvejo aplinkybėmis.
- 68 Vis dėlto nagrinėjamu atveju Komisijos nurodytos aplinkybės nepateisina 49 mėnesių tyrimo termino.
- 69 Aišku, šis terminas apima terminą, kuris valstybėms narėms ir pagalbos gavėjoms suteiktas pateikti pastaboms, ir dar tai, kad Prancūzijos, Airijos ir Italijos vyriausybės paprašė Komisijos nukelti pastabų ir atsakymų vykstant formaliai tyrimo procedūrai pateikimo terminus. Turint omenyje šiuo atveju

esančius glaudžius atleidimų nuo akcizo mokesčio ryšius su panašiomis priemonėmis, kurioms tuo pačiu metu buvo pritarta pasibaigus tuo pačiu Tarybos sprendimu pradėtoms procedūroms, reikia atsižvelgti į visus procedūrinius veiksmus, atliktus aptariamose bylose, ir visų pirma į tai, kad 2002 m. balandžio 26 d. Airija atsakė į paskutinį Komisijos prašymą pateikti papildomos informacijos.

- 70 Tačiau ir po šios datos praėjo dar daugiau kaip 43 mėnesiai, kol Komisija priėmė Sprendimą *Aliuminio oksidas I*. Atsižvelgiant į visas atitinkamų valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių pateiktas pastabas, toks aptariamų bylų nagrinėjimo terminas šio atvejo aplinkybėmis nepateisinamas.
- 71 Pirma, nurodomas bylų sudėtingumas neįrodytas, o net jei ir būtų įrodytas, jis negalėtų pateisinti tokio ilgo, kaip šiuo atveju, tyrimo termino. Iš tiesų nėra duomenų, leidžiančių daryti išvadą, kad Komisija buvo susidūrusi su ypač didelėmis teisinėmis problemomis, nes Sprendimo *Aliuminio oksidas I* ilgis, beje, buvo protingas (112 konstatuojamųjų dalių) ir jo motyvuojamojoje dalyje nematyti jokių akivaizdžių sunkumų. Toliau, kaip teisingai pažymi Prancūzijos Respublika, Komisija žinojo apie atleidimus nuo akcizo mokesčio gerokai iki formalios tyrimo procedūros pradžios, nes pirmieji prašymai atleisti nuo mokesčio buvo pateikti 1992 m. Airijoje, 1993 m. Italijoje ir 1997 m. Prancūzijos Respublikoje. Beje, būtent Komisija pateikė Tarybai iš eilės kelis pasiūlymus dėl sprendimų leisti atleisti nuo akcizo mokesčio, gavusi atitinkamus prašymus iš Prancūzijos Respublikos, Airijos ir Italijos Respublikos. Galiausiai savo ataskaitose apie valstybės pagalbą Komisija informavo Pasaulio prekybos organizaciją (PPO) apie atleidimą nuo mokesčio Airijoje.
- 72 Be to, pati Komisija pažymėjo, kad nuo 1999 m. ji laikė atleidimus nuo akcizo mokesčio prieštaraujančiais taisyklėms valstybės pagalbos srityje. Taigi nuo tos datos ji galėjo išsamiau panagrinėti šių atleidimų nuo mokesčio teisėtumą atsižvelgdama į šios srities taisykles.
- 73 Be to, aplinkybė, kad Komisija iš Prancūzijos Respublikos, Airijos ir Italijos Respublikos nepaprašė jokios papildomos informacijos per 43 mėnesius iki Sprendimo *Aliuminio oksidas I* priėmimo, liudija, jog tuo metu ji turėjo visus duomenis, reikalingus priimti sprendimą dėl atleidimų nuo akcizo mokesčio.
- 74 Galiausiai dėl tariamo sudėtingumo, išplaukiančio iš pasikeitusios Bendrijos mineralinių alyvų apmokestinimo tvarkos ir visų pirma priimtą Direktyvą 2003/96, reikia pažymėti, kad Komisija negalėjo juo remtis, kaip teisingai tvirtina Prancūzijos Respublika. Iš tiesų Sprendimas *Aliuminio oksidas I* susijęs su teisine situacija, kurią reglamentuoja ne nauja mineralinių alyvų apmokestinimo tvarka, nustatyta Direktyva 2003/96, kuri buvo pradėta taikyti tik nuo 2004 m. sausio 1 d., o anksčiau taikyta mineralinių alyvų apmokestinimo tvarka. Todėl Komisijos nurodyti Bendrijos teisės aktų pokyčiai šiuo atveju neturėjo reikšmės. Tai patvirtina aplinkybė, kad Sprendime *Aliuminio oksidas I* Komisija pradėjo naują formalią tyrimo procedūrą, susijusią su atleidimais nuo mineralinėms alyvoms, kurios naudojamos kaip kuras gaminant aliuminį Gardano, Šanono regionuose ir Sardinijoje, taikomo akcizo mokesčio laikotarpiu nuo 2004 m. sausio 1 d., datos, nuo kurios priėmus Direktyvą 2003/96 buvo pradėta taikyti nauja mineralinių alyvų apmokestinimo tvarka. Kad ir kaip būtų, reikia pabrėžti, kad Sprendimas *Aliuminio oksidas I* buvo priimtas praėjus beveik dvejiems metams po Direktyvos 2003/96 priėmimo. Tačiau paprasčiausios būtinybės, kurią nurodo Komisija, atsižvelgti Sprendime *Aliuminio oksidas I* į naują mineralinių alyvų apmokestinimo tvarką, nustatytą Direktyva 2003/96, nepakanka siekiant pateisinti tokį ilgą tyrimo terminą, kaip nagrinėjamu atveju.
- 75 Šiomis aplinkybėmis Komisija gerai žinojo apie teises ir faktines atleidimų nuo akcizo mokesčio aplinkybes ir nebuvo susidūrusi su akivaizdžiu sunkumu juos vertindama pagal taisykles valstybės pagalbos srityje.

- 76 Antra, Komisijos nurodyti praktiniai ir kalbiniai sunkumai, net jei būtų įrodyti, negali pateisinti tokio ilgo tyrimo termino, koks yra šiuo atveju. Bet kuriuo atveju Komisijoje yra tarnybų, kurios galėjo išspręsti jos nurodytus kalbinius sunkumus ir kartu iširti atleidimus nuo akcizo mokesčio per gerokai trumpesnę terminą nei nagrinėjamu atveju, visų pirma jei būtų buvusi gerai koordinuota jos tarnybų veikla.
- 77 Todėl ginčijamos pagalbos tyrimo terminas šiuo atveju yra neprotingas.
- 78 Toliau reikia išnagrinėti, ar, kaip teigia Prancūzijos Respublika, aplinkybė, jog vykdydama formalią tyrimo procedūrą Komisija taip viršijo protingą terminą, galėjo pagrįstai priversti *Alcan* patikėti, kad Komisija nebeturi abejonų ir kad nėra prieštaravimų dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio; taip pat reikia išnagrinėti, ar šis viršijimas galėjo sukliudyti Komisijai prašyti susigrąžinti nuo 2002 m. vasario 3 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d. pagal minėtą atleidimą nuo mokesčio suteiktą pagalbą, kaip nuspręsta 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502, 16 punktas), kuriuo remiasi Prancūzijos Respublika.
- 79 Tiesa, 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502) Teisingumo Teismas manė, kad per 26 mėnesių laikotarpį, kurio Komisijai prireikė sprendimui priimti, pagalbą gavusi ieškovė galėjo įgyti teisėtų lūkesčių, kurie institucijai kliudytų nurodyti atitinkamoms nacionalinės valdžios institucijoms susigrąžinti nagrinėjamą pagalbą.
- 80 Tačiau, nors reikia laikytis privačiuosius interesus saugančio teisinio saugumo įpareigojimų, juos taip pat reikia derinti su viešuosius interesus saugančio teisėtumo principo įpareigojimais, iš kurių vienas, kalbant apie valstybės pagalbos sritį, yra interesas išvengti to, kad dėl valstybės pagalbos, kuri kenkia konkurencijai, nebūtų iškreiptas rinkos veikimas, o tam pagal nusistovėjusią teismo praktiką reikia, kad neteisėta pagalba būtų susigrąžinta siekiant atkurti ankstesnę padėtį (žr. 2003 m. rugpjūčio 5 d. Sprendimo *P & O European Ferries (Vizcaya) ir Diputación Foral de Vizcaya / Komisija*, T-116/01 ir T-118/01, Rink., EU:T:2003:217, 207 ir 208 punktus ir nurodytą teismo praktiką).
- 81 Taigi 45 punkte minėtas Sprendimas *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502) teismo praktikoje aiškinamas taip, kad byloje susiklosčiusios konkrečios aplinkybės turi lemiamą reikšmę Teisingumo Teismo gairėms (šiuo klausimu žr. 43 punkte minėto Sprendimo *Italija / Komisija*, EU:C:2004:240, 90 punktą; 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-372/97, Rink., EU:C:2004:234, 119 punktą; 46 punkte minėto Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kt. / Komisija*, EU:T:2009:314, 286 punktą ir 46 punkte minėto Sprendimo *Diputación Foral de Álava ir kt.*, EU:T:2009:316, 344 punktą). Konkrečiai kalbant, 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502) nagrinėta pagalba buvo suteikta dar prieš tai, kai Komisija pradėjo dėl jos formalią tyrimo procedūrą. Be to, netrukus po to, kai pagalba buvo pervesta, apie ją buvo oficialiai pranešta Komisijai. Ji buvo susijusi su papildomomis Komisijos leistos pagalbos sąnaudomis ir sektoriumi, kuriam nuo 1977 m. buvo skiriama Komisijos leista pagalba. Galiausiai nagrinėjant pagalbos suderinamumą nereikia išsamaus tyrimo.
- 82 Vis dėlto visų išimtinių bylos, kurioje priimtas 45 punkte minėtas Sprendimas *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502), aplinkybių nėra nagrinėjamoje byloje. Tiesa, kaip ir byloje, kurioje priimtas 45 punkte minėtas Sprendimas *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502), tuo metu, kai Komisija tikriausiai nevykdė veiksmų, jai jau buvo gerai žinoma apie ginčijamą atleidimą nuo mokesčio, taigi ji galėjo nuspręsti dėl šio atleidimo nuo mokesčio teisėtumo pagal taisykles valstybės pagalbos srityje, todėl ji nebeprivalėjo išsamiau nagrinėti šio klausimo. Tačiau kitų 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502) nurodytų svarbių aplinkybių šiuo atveju nėra. Konkrečiai kalbant, ginčijama pagalba buvo suteikta po to, kai Komisija pradėjo formalią tyrimo procedūrą dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio.
- 83 Tai iš esmės skiria 45 punkte minėtame Sprendime *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502) nagrinėtą atvejį nuo atvejo, dėl kurio pareikštas šis ieškiny. Todėl šiuo atveju Prancūzijos Respublika negali veiksmingai remtis 45 punkte minėtu Sprendimu *RSV / Komisija* (EU:C:1987:502).

- 84 Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Demesa ir Territorio Histórico de Álava / Komisija* (C-183/02 P ir C-187/02 P, Rink., EU:C:2004:701) 52 punkte Teisingumo Teismas dėl išimtinių aplinkybių, kuriomis gali būti teisėtai pagrįsti neteisėtos pagalbos gavėjo lūkesčiai dėl jos teisėtumo, kalbant konkrečiau, iš Komisijos neveikimo galintys kilti teisėti lūkesčiai, nusprendė, kad bet koks šios institucijos neveikimas neturėjo reikšmės, jeigu jai nebuvo pranešta apie pagalbos schemą. Taigi šiuo atveju 43 mėnesių Komisijos neveikimas po to, kai Airija atsakė į paskutinį Komisijos prašymą pateikti papildomos informacijos (žr. 70 punktą), priešingai, nei reikalaujama pagal protingo termino paisymo principą, atsižvelgiant į taisyklių valstybės pagalbos srityje taikymą, vis dėlto neturi labai didelės reikšmės ginčijamai pagalbai. Todėl šiuo atveju nepakanka konstatuoti tik išimtinių aplinkybių, galėjusių *Alcan* sukelti teisėtų lūkesčių dėl ginčijamos pagalbos teisėtumo atsižvelgiant į taisykles valstybės pagalbos srityje, buvimo. Darytina išvada, kad šiuo atveju vien protingo termino paisymo principo pažeidimas priimant Sprendimą *Aluminio oksidas I* nekludė Komisijai tame sprendime nurodyti susigrąžinti ginčijamą pagalbą.
- 85 Taigi reikia atmesti argumentą dėl protingo termino nepaisymo.
- 86 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju Prancūzijos Respublika neįrodė, jog yra išimtinių aplinkybių, galinčių leisti *Alcan* patikėti, kad Komisija nebeturi abejonių ir kad dėl ginčijamo atleidimo nuo mokesčio nėra prieštaravimų, kurios Komisijai sudarytų kliūčių Sprendimo *Aluminio oksidas I* 5 konstatuojamojoje dalyje nurodyti susigrąžinti ginčijamą pagalbą.
- 87 Todėl reikia atmesti ieškinio pagrindą, susijusį su tuo, kad Komisija pažeidė teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio saugumo ir protingo termino paisymo principus, taigi ir visą šį ieškinį, grindžiamą vieninteliu pagrindu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 88 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 219 straipsnį Bendrojo Teismo sprendimuose ir nutartyse, priimamuose panaikinus jo sprendimą ar nutartį ir grąžinus jam bylą, šis teismas sprendžia bylinėjimosi išlaidų, susijusių, pirma, su jo nagrinėtomis bylomis ir, antra, su Teisingumo Teismo nagrinėtais apeliaciniais skundais, klausimus. Kadangi 19 punkte minėtame Sprendime *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2009:742) ir 25 punkte minėtame Sprendime *Komisija / Airija ir kt.* (EU:C:2013:812) Teisingumo Teismas atidėjo klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą, Bendrasis Teismas šiame sprendime taip pat turi nuspręsti dėl bylinėjimosi išlaidų, susijusių su šiais apeliaciniais procesais.
- 89 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimo išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Tačiau pagal Procedūros reglamento 135 straipsnio 1 dalį, kai to reikalauja teisingumas, išimties tvarka Bendrasis Teismas gali nuspręsti, kad pralaimėjusi šalis, be savo išlaidų, padengia tik dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų. Be to, pagal to paties reglamento 135 straipsnio 2 dalį Bendrasis Teismas gali iš šalies, net jei ji laimėjo bylą, priteisti visas bylinėjimosi išlaidas arba jų dalį, jeigu tai atrodo pateisinama dėl jos elgesio, įskaitant elgesį iki proceso. Be kita ko, Bendrasis Teismas gali priteisti bylinėjimosi išlaidas iš institucijos, kurios sprendimas nepanaikintas, dėl to sprendimo nepakankamumo, galėjusio paskatinti ieškovę pareikšti ieškinį (pagal analogiją žr. 2010 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, T-387/08, EU:T:2010:377, 177 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 90 Šiuo atveju Prancūzijos Respublikos reikalavimai nebuvo patenkinti. Tačiau iš 77 punkto matyti, kad priimdama ginčijamą sprendimą Komisija pažeidė protingo termino paisymo principą, o tai galėjo paskatinti Prancūzijos Respubliką pareikšti šį ieškinį, kad būtų konstatuotas minėtas pažeidimas. Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas mano, kad byloje T-56/06, T-56/06 RENV I ir T-56/06 RENV II teisinga priteisti iš Prancūzijos Respublikos padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir tris ketvirtadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų, o iš Komisijos priteisti padengti ketvirtadalį savo

bylinėjimosi išlaidų. Bylose C-89/08 P ir C-272/12 P, kadangi kiekvienoje iš jų su Komisija bylinėjosi penkios šalys, reikia, taikant bylose T-56/06, T-56/06 RENV I ir T-56/06 RENV II pritaikytą paskirstymo tvarką, priteisti iš Prancūzijos Respublikos padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir tris dvidešimtadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų, o iš Komisijos priteisti padengti penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (pirmoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**
2. **Priteisti iš Prancūzijos Respublikos padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir tris ketvirtadalius Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidų bylose T-56/06, T-56/06 RENV I ir T-56/06 RENV II ir tris dvidešimtadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų bylose C-89/08 P ir C-272/12 P.**
3. **Priteisti iš Komisijos padengti ketvirtadalį savo bylinėjimosi išlaidų bylose T-56/06, T-56/06 RENV I ir T-56/06 RENV II ir penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų bylose C-89/08 P ir C-272/12 P.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Gervasoni

Madise

Paskelbta 2016 m. balandžio 22 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.